

Dokument ze zasedání

B8-0449/2018

1.10.2018

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké
představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Jemenu
(2018/2853(RSP))

**Marietje Schaake, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea,
Izaskun Bilbao Barandica, Gérard Deprez, Martina Dlabajová, María
Teresa Giménez Barbat, Ivan Jakovčić, Petr Ježek, Ilhan Kyuchyuk,
Patricia Lalonde, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite
Pagazaurtundúa Ruiz, Carolina Punset, Jozo Radoš, Frédérique Ries,
Jasenko Selimovic, Pavel Telička, Ramon Tremosa i Balcells, Ivo Vajgl,
Cecilia Wikström**
za skupinu ALDE

**Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Jemenu
(2018/2853(RSP))**

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Jemenu, včetně usnesení ze dne 30. listopadu 2017 o situaci v Jemenu¹, ze dne 15. června 2017 o humanitární situaci v Jemenu², ze dne 25. února 2016 o humanitární situaci v Jemenu³ a ze dne 9. července 2015 o situaci v Jemenu⁴,
- s ohledem na závěry Rady týkající se Jemenu ze dne 25. června 2018, 3. dubna 2017, 16. listopadu 2015 a 20. dubna 2015,
- s ohledem na společné prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federicy Mogheriniové a komisaře Christose Stylianidese ze dne 4. srpna 2018 o leteckých útocích na město Hudajdá,
- s ohledem na prohlášení mluvčí Evropské služby pro vnější činnost ze dne 10. srpna 2018 o situaci v Jemenu,
- s ohledem na prohlášení předsedy Rady bezpečnosti OSN ze dne 15. března 2018,
- s ohledem na prohlášení zvláštního vyslance generálního tajemníka OSN pro Jemen ze dne 6. září 2018,
- s ohledem na zprávu předsedy skupiny předních mezinárodních a regionálních odborníků OSN pro Jemen (GEE) Kamála Džandúbího ze dne 28. srpna 2018 o stavu lidských práv v Jemenu určenou Radě OSN pro lidská práva,
- s ohledem na probíhající jednání v Radě OSN pro lidská práva o obnovení mandátu skupiny GEE,
- s ohledem na prohlášení výkonného ředitele Světového potravinového programu ze dne 19. září 2018,
- s ohledem na dárcovskou konferenci OSN na vysoké úrovni, kterou dne 3. dubna 2018 uspořádaly OSN, Švédsko a Švýcarsko a která vynesla částku dvou miliard USD, ale stále ještě nepokryla mezeru ve financování ve výši téměř jedné miliardy USD,
- s ohledem na rezoluce Rady bezpečnosti OSN o Jemenu,
- s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že konflikt v Jemenu již pokračuje čtvrtým rokem a tato země čelí

¹ Přijaté texty, P8_TA(2017)0473.

² Úř. věst. C 331, 18.9.2018, s. 146.

³ Úř. věst. C 35, 31.1.2018, s. 142.

⁴ Úř. věst. C 265, 11.8.2017, s. 93.

nejhorší humanitární, politické a bezpečnostní krizi v moderní historii; vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt vstoupil do fáze hlubší fragmentace, čímž hrozí, že se země dostane do nekonečné války; vzhledem k tomu, že současná fragmentace konfliktu je jasnou známkou narušení jednoty státu; vzhledem k tomu, že situace v Jemenu také představuje vážné riziko pro stabilitu v tomto regionu;

- B. vzhledem k tomu, že z důvodu omezeného přístupu do zasažených oblastí a omezení sběru údajů je nesnadné sledovat růst humanitárních potřeb v reálném čase; vzhledem k tomu, že prostor pro humanitární pomoc se nadále zmenšuje, počet případů porušování mezinárodního humanitárního práva tragicky narůstá a dopady konfliktu na civilní obyvatelstvo se stupňují, omezení dovozu zboží a dopady hospodářské krize se zhoršily a veřejné služby zůstávají nadále z velké části ve stavu kolapsu;
- C. vzhledem k tomu, že při leteckém útoku dne 9. srpna 2018, kdy koalice vedená Saúdskou Arábií zasáhla na trhu v severní provincii Saada školní autobus, přišlo o život mnoho lidí, včetně nejméně 40 dětí, z nichž většina byla ve věku do 10 let; vzhledem k tomu, že dne 24. srpna, dva týdny po tomto útoku, se koalice vedená Saúdskou Arábií dopustila dalšího útoku, při kterém bylo zabito 27 civilistů, převážně dětí, kteří prchali před násilnostmi v obléhaném městě Hudajdá na jihu země; vzhledem k tomu, že podle OSN uprchlo od počátku června 2018 z provincie Hudajdá téměř 470 000 lidí;
- D. vzhledem k tomu, že kampaň vedená Saúdskou Arábií a intenzivní letecké bombardování včetně nerozlišujících útoků na hustě osídlené oblasti ještě zhoršují humanitární dopady války, a to prostřednictvím blokády;
- E. vzhledem k tomu, že válečné právo zakazuje úmyslné a nerozlišující útoky na civilisty a civilní cíle, jako jsou školy a nemocnice; vzhledem k tomu, že podle zjištění skupiny GEE mohou tyto útoky představovat válečné zločiny a osoby, které je páchají, mohou být za tyto zločiny souzeny; vzhledem k tomu, že vyšetřování údajných válečných zločinů v Jemenu vedená koalici Saúdské Arábie nebyla důvěryhodná a neposkytla civilním obětem odškodnění;
- F. vzhledem k tomu, že více než 22 milionů lidí potřebuje humanitární pomoc a 8,4 milionů je na pokraji smrti vyhladověním, přičemž polovinu z nich tvoří děti; vzhledem k tomu, že se šíří nemoci jako záškrt a hrozí vážné riziko epidemie cholery; vzhledem k tomu, že více než dva miliony osob musely opustit své domovy; vzhledem k tomu, že pokračujícími boji jsou obzvláště zasaženy ženy a děti; vzhledem k tomu, že podle organizace UNICEF nenavštěvují školu více než dva miliony dětí, což ohrožuje budoucnost celé generace jemenských dětí, které mohou být v důsledku omezeného nebo neexistujícího přístupu ke vzdělání náchylnější k odvodům do armády a k násilí páchanému na základě pohlaví;
- G. vzhledem k tomu, že lidskoprávní organizace zdokumentovaly desítky případů, kdy ozbrojená skupina Ansar Alláh, známá také jako Hútíové, a ozbrojené síly loajální k bývalému prezidentovi Alímu Abdalláhu Sálihovi se dopouštěly svévolného a protiprávního zadržování a mučení a mají na svědomí případy násilného zmizení; vzhledem k tomu, že Spojené arabské emiráty, jejich zástupci a jemenské vládní síly se během jemenského konfliktu rovněž dopouštěli svévolného zadržování a mučení a způsobili násilné zmizení mnoha lidí;

- H. vzhledem k tomu, že v roce 2017 usilovaly Nizozemsko a Kanada o vytvoření nezávislé vyšetřovací komise při Radě OSN pro lidská práva, která by prošetřila přetrvávající násilnosti; vzhledem k tomu, že následně přijaté usnesení bylo kriticky oslabeno v důsledku tlaků Saúdské Arábie, Spojeného království a Francie, přesto však vedlo k založení skupiny GEE; vzhledem k tomu, že Rada pro lidská práva se ve svém usnesení o stavu lidských práv v Jemenu ze dne 24. září 2018 rozhodla prodloužit mandát skupiny GEE, který je na základě schválení Radou pro lidská práva obnovitelný, o další jeden rok;
- I. vzhledem k tomu, že proti předsedovi skupiny GEE, která dne 28. srpna 2018 vydala zprávu o stavu lidských práv v Jemenu určenou Radě pro lidská práva, je vedena pomlouvačná kampaň, která má skupinu zastrašit a zpochybnit její zjištění; vzhledem k tomu, že skupina GEE došla v roce 2018 k závěru, že skupina Ansar Alláh, známá také jako Hútíové, se „dopustila činů, které mohou představovat válečné zločiny, jako jsou kruté zacházení a mučení [a] útoky proti lidské důstojnosti“; vzhledem k tomu, že odborníci zdokumentovali případy, kdy skupina Ansar Alláh, známá také jako Hútíové, zadržovala studenty, obhájce lidských práv, novináře, domnělé politické odpůrce a příslušníky společenství Bahá'í a se zadržovanými osobami špatně zacházela a mučila je, a to i v úřadu státní bezpečnosti a úřadu pro politickou bezpečnost; vzhledem k tomu, že odborníci rovněž zjistili, že ozbrojené síly Jemenu, Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů se pravděpodobně podílely na týrání zadržovaných osob, což by mohlo představovat válečný zločin;
- J. vzhledem k tomu, že Království Saúdská Arábie již několikrát vyvíjelo tlak na členské státy EU, další země a mezinárodní organizace, včetně OSN, v souvislosti s jejich kritickým postojem k akcím Saúdské Arábie v rámci jemenského konfliktu;
- K. vzhledem k tomu, že státní příslušníci zemí, které patří do koalice vedené Saúdskou Arábií, jsou v Jemenu vězněni;
- L. vzhledem k tomu, že obavy budí i skutečnost, že jemenské hospodářství je na pokraji zhroutení; vzhledem k tomu, že koncem roku 2016 v podstatě skončilo pravidelné vyplácení mezd až 1,4 milionům jemenských civilních státních zaměstnanců; vzhledem k tomu, že legitimní vláda selektivně vyplácí důchody lidem v jižních provinciích na úkor všech důchodců v severních provinciích; vzhledem k tomu, že desetitisíce starších lidí nemají ani základní zdroj příjmu a že více než 33 % z nich je závislých na čím dál dražších lécích;
- M. vzhledem k tomu, že na Íránem podporovanou skupinu Ansar Alláh, známou také pod názvem „Hútíové“, bylo uvaleno mezinárodní zbrojní embargo; vzhledem k tomu, že podle 18. výroční zprávy EU o vývozu zbraní některé členské státy EU, zejména Spojené království, Francie a Německo, i po vyhocení konfliktu nadále schvalují dodávky zbraní do Saúdské Arábie; vzhledem k tomu, že tyto dodávky porušují společný postoj Rady 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu¹, který výslovně zakazuje povolovat zbrojní licence, jestliže existuje zřejmé riziko, že vojenské technologie nebo vojenský materiál, které mají být vyvezeny, mohou být použity k porušení mezinárodního humanitárního práva a k oslabení míru, bezpečnosti a

¹ Úř. věst. L 335, 13.12.2008, s. 99.

stability v daném regionu; vzhledem k tomu, že Parlament opakovaně vyzval místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby zahájila iniciativu k uvalení zbrojního embarga EU na Saúdskou Arábii v souladu se společným postojem 2008/944/SZBP;

- N. vzhledem k tomu, že od ledna 2017 došlo v Jemenu k dramatickému nárůstu počtu exteritoriálních smrtících operací vedených USA; vzhledem k tomu, že v důsledku těchto smrtících protiteroristických operací řada civilistů, včetně žen, dětí a starších osob, přišla o život nebo utrpěla vážná zranění či traumata a že panují obavy, že tyto operace porušují zavedené zásady mezinárodního práva v oblasti lidských práv; vzhledem k tomu, že je naléhavě třeba, aby se tyto smrtící operace koaličních sil, při nichž mohlo dojít k usmrcení osob, které je podle Minnesotského protokolu nezákonné, nezávisle a nestranně vyšetřily; vzhledem k tomu, že bylo prokázáno, že členské státy EU tyto smrtící operace přímo i nepřímo podporují tím, že poskytují zpravodajské informace a další operativní podporu;
- O. vzhledem k tomu, že u většiny útoků, které provádějí ozbrojené síly USA v Jemenu, se jedná o smrtící útoky pomocí bezpilotních letounů; vzhledem k tomu, že rozhodnutí zařadit určité osoby na seznam cílů v rámci operací bezpilotních letounů je činěno často bez soudních rozhodnutí nebo příkazů; vzhledem k tomu, že útoky na jisté jednotlivce a jejich následné zavraždění se provádí bez řádného soudního procesu, takže mohou být za jistých okolností považovány za mimosoudní popravy;
- P. vzhledem k tomu, že navzdory mezinárodnímu tlaku na dosažení stabilního a inkluzivního politického řešení krize nedokázaly strany konfliktu a jejich regionální a mezinárodní podporovatelé, včetně Saúdské Arábie a Íránu, dosáhnout příměří nebo jakéhokoliv jiného druhu smíru a že boje a nahodilé bombové útoky nepolevují; vzhledem k tomu, že ani jedna strana nedosáhla vojenského vítězství a je nepravděpodobné, že se to v budoucnu změní; vzhledem k tomu, že by prioritou jak pro EU, tak pro celé mezinárodní společenství mělo být nalezení politického řešení konfliktu v Jemenu pod záštitou mírové iniciativy OSN;
- Q. vzhledem k tomu, že je EU odhodlána uplatňovat komplexní a strategický přístup zahrnující všechny příslušné regionální aktéry; vzhledem k tomu, že je EU i nadále odhodlána pokračovat v poskytování životně důležité pomoci všem osobám v Jemenu, které ji potřebují.
1. co nejdůrazněji odsuzuje pokračující násilí v Jemenu a veškeré útoky namířené na civilní obyvatelstvo a civilní infrastrukturu; zdůrazňuje své znepokojení nad tímto konfliktem, z něhož se postupně stává jedna z nejhorších humanitárních, politických a hospodářských krizí současnosti; připomíná všem zúčastněným stranám a jejich regionálním a mezinárodním podporovatelům, že úmyslné útoky na civilní obyvatelstvo a civilní infrastrukturu, včetně nemocnic a zdravotnického personálu, vodovodních systémů, přístavů, letišť a trhů představují závažné porušování mezinárodního práva;
 2. vyzývá všechny strany, aby dodržovaly zásady mezinárodního humanitárního práva a zejména zásadu proporcionality a rozlišování mezi civilním obyvatelstvem a civilními objekty a bojovníky a vojenskými cíli, a také mezinárodní právní předpisy týkající se lidských práv, mezinárodní trestní právo a mezinárodní uprchlické právo, s cílem podniknout důrazná opatření na ochranu civilního obyvatelstva;

3. opakuje, že jediným řešením konfliktu v Jemenu je řešení politické; vyjadřuje politování nad neúspěchem prvního kola konzultací v Ženevě (6.–9. září 2018) a naléhavě vyzývá všechny zúčastněné strany, aby ukončily současnou eskalaci a znovu zahájily konstruktivní mírové rozhovory a opatření na budování důvěry pod záštitou zvláštního vyslance OSN Martina Griffithse; vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku a všechny členské státy EU, aby panu Griffithsovi poskytly politickou podporu s cílem dosáhnout inkluzivního vyjednání smíru;
4. připomíná všem stranám konfliktu, že v rámci mezinárodního práva nesou odpovědnost za veškeré spáchané zločiny; naléhavě vyzývá mezinárodní společenství, aby zavedlo preventivní opatření pro vnitrostátní nebo mezinárodní trestní stíhání všech jednotlivců, skupin a organizací podezřelých z podobného porušování práva;
5. vyzývá všechny strany, které v Jemenu provádějí vojenské operace, aby uplatnily dodatečné záruky a zajistily ochranu života civilního obyvatelstva; vyzývá USA a jejich partnery, aby zajistili soudní dohled nad svými programy používání bezpilotních letounů a také to, aby prostřednictvím těchto bezpilotních letounů nedocházelo k žádným popravám bez řádného soudního procesu;
6. vyzývá všechny strany konfliktu, aby okamžitě zastavily nepřátelské akce; důrazně odsuzuje pokračující boje a útoky a opětovně potvrzuje své odhodlání vývoj v Jemenu nadále podrobně monitorovat, zvláště pokud jde o zprávy naznačující další intenzifikaci vojenských operací ve městě Hudajdá; varuje před následky nové vojenské ofenzívy na město Hudajdá; zdůrazňuje, že Hudajdá je jediným zbývajícím otevřeným přístavem pro dovoz potravin, zdravotnického materiálu a humanitární pomoci pro rozsáhlé části území této země; vyzývá všechny strany konfliktu, aby zajistily plné a účinné fungování letišť a přístavů a aby umožnily bezpečný, rychlý a ničím neomezený přístup pro humanitární pomoc, potraviny, obchodní dodávky a dodávky zdravotnického materiálu; vyjadřuje obavy nad tím, že by další narušování provozu mělo za následek neúnosné lidské utrpení, hladovění a vysídlování velkého počtu civilistů, včetně dětí;
7. naléhavě vyzývá Saúdskou Arábii a další zapojené subjekty, aby kromě toho ukončily pokračující blokádu Jemenu; vyzývá všechny přímo i nepřímo zapojené státy a příslušné aktéry, aby vyvíjeli maximální tlak na všechny zúčastněné strany, aby pracovaly na zmírnění napětí, a aby okamžitě přestali poskytovat politickou, vojenskou a finanční podporu vojenským subjektům na místě jak přímo, tak i v zastoupení;
8. vítá nedávnou návštěvu zvláštního vyslance OSN v provincii San'á, která se uskutečnila dne 16. září 2018 s cílem pokračovat v mírových rozhovorech a opatřeních na budování důvěry, jako je například úplné znovuotevření letiště v San'á pro lety pro přepravu cestujících i komerční lety, a s cílem vybídnout vládu k tomu, aby ve všech oblastech Jemenu vyplácela mzdy státním zaměstnancům; bere na vědomí nedávné zprávy o navrhovaném otevření humanitárních koridorů mezi městy Hudajdá a San'á;
9. vyzývá všechny zapojené strany, aby umožnily okamžitý a úplný humanitární přístup do oblastí zasažených konfliktem, aby se obyvatelstvu v nouzi dostalo pomoci; vyzývá Radu a Radu bezpečnosti OSN, aby v rámci provádění rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2216 zjistila, kdo brání poskytování humanitární pomoci v Jemenu, a aby na dotyčné osoby uvalila cílené sankce;

10. vyzývá k urychlenému propuštění svévolně zadržovaných osob, k ukončení praktik násilných zmizení a k účinnému a důvěryhodnému vyšetřování a postihování osob odpovědných za veškeré porušování a zneužívání lidských práv, včetně sexuálního a jiného násilí páchaného na ženách, mužích, dívkách a chlapcích, a to v souladu s mezinárodními standardy; podporuje činnost skupiny vládních odborníků a žádá o obnovení a posílení mandátu mezinárodní vyšetřovací komise tak, aby zahrnoval shromažďování důkazů o válečných zločinech a zločinech proti lidskosti páchaných v Jemenu, s cílem stíhat a potrestat osoby, které se tímto porušováním práva provinily; vyzývá k tomu, aby se situací v Jemenu zabýval Mezinárodní trestní soud; naléhavě vyzývá Jemen, aby přistoupil k Mezinárodnímu trestnímu soudu, což by umožnilo stíhání všech osob odpovědných za zločiny spáchané během konfliktu, pokud nedojde k podání ze strany Rady bezpečnosti OSN;
11. vyzývá všechny strany konfliktu, aby skoncovaly s náborem a/nebo využíváním dětí jako vojáků a s dalším hrubým porušováním práv nezletilých osob v rozporu s platnými mezinárodními předpisy a normami; vyzývá všechny strany, aby propustily děti, které již byly odvedeny, a aby spolupracovaly s OSN za účelem jejich rehabilitace a opětovného začlenění do jejich komunit;
12. vyjadřuje hluboké znepokojení nad zvýšenou přítomností zločineckých a teroristických skupin v Jemenu, včetně al-Káidy na Arabském poloostrově (AQAP) a ISIS/Dá'íš; odsuzuje přítomnost zahraničních bojovníků a vyzývá ke stažení všech těchto bojovníků z Jemenu;
13. odsuzuje dramatický nárůst počtu smrtících protiteroristických operací prováděných v Jemenu; naléhavě vyzývá Radu, místopředsdkyni Komise, vysokou představitelku a členské státy, aby protestovaly proti mimosoudním popravám, včetně využívání bezpilotních letounů, aby stvrdily postoj EU na základě mezinárodního práva a zajistily, aby se členské státy nedopouštěly nezákonných smrtících operací, neumožňovaly je ani se na nich žádným jiným způsobem nepodílely;
14. opětovně vyzývá místopředsdkyni, vysokou představitelku, aby iniciovala uvalení zbrojního embarga na Saúdskou Arábii; připomíná své usnesení ze dne 15. června 2017, v němž se opětovně uvádí, že vývoz do Saúdské Arábie není v souladu přinejmenším se dvěma kritérii týkajícími se zapojení země do závažného porušování humanitárního práva, jak stanoví příslušné orgány OSN; vyzývá v této souvislosti všechny členské státy EU, aby se zdržely prodeje zbraní a veškerého vojenského vybavení Saúdské Arábii, Spojeným arabským emirátům a kterémukoli členovi mezinárodní koalice i jemenské vládě, čímž bude dodrženo současné zbrojní embargo uvalené na všechny strany konfliktu; vyzývá místopředsdkyni Komise, vysokou představitelku, aby navrhla komplexní strategii EU pro Jemen s cílem hrát smysluplnou úlohu v ukončení konfliktu v Jemenu, a aby poskytla jasné pokyny ohledně stávající roztržičnosti mezi postoji a opatřeními, která přijímají různé členské státy EU, včetně toho, že navzájem hlasují proti svým rezolucím na mezinárodních fórech;
15. vítá skutečnost, že EU bude Jemenu nadále poskytovat rozvojovou pomoc, přičemž bude upřednostňovat zásahy směřující ke stabilizaci země, a že bude pracovat s místními orgány ve stabilních oblastech s cílem prosazovat odolnost, napomáhat zachovat poskytování základních služeb a podporovat udržitelné způsoby živobytí pro

jednotlivé komunity; připomíná, že EU prostřednictvím svých partnerských organizací vyčlenila na humanitární pomoc 233,7 milionu EUR;

16. vítá plán OSN z roku 2018 týkající se humanitární reakce pro Jemen a dárcovské setkání na vysoké úrovni uspořádané pro potřeby humanitární krize v Jemenu v roce 2018, v jejichž rámci mezinárodní dárci přislíbili více než 2 miliardy amerických dolarů; vyjadřuje však politování nad skutečností, že přetrvává nedostatek finančních prostředků pro Jemen; vítá skutečnost, že je EU odhodlána pomoci obyvatelstvu postiženému konfliktem v Jemenu a že přislíbila 107,5 milionu EUR; vyzývá všechny dárcy, aby přislíbené částky urychleně uvolnili; rozhodl se, že se bude touto otázkou nadále zabývat, dokud nebude dosaženo dohodnutého řešení; pověřuje podvýbor pro lidská práva, aby monitoroval vývoj v oblasti lidských práv v Jemenu;
17. vyzývá EU, aby urychleně uvolnila finanční prostředky k řešení problému vnitřně vysídlených osob v Jemenu, jejichž počet se může výrazně zvýšit, pokud se zhorší situace ve městě Hudajdá;
18. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států, generálnímu tajemníkovi OSN, generálnímu tajemníkovi Rady pro spolupráci v Zálivu, generálnímu tajemníkovi Ligy arabských států a vládě Jemenu.